

Aan de minister van Justitie en Veiligheid

Datum

11 september 2018

Ons kenmerk

z2018-17801

Uw brief van

23 juli 2018

Contactpersoon

Uw kenmerk

Onderwerp

Wetgevingsadvisering Wijziging Ambtsinstructie in verband met de herziening van de geweldsmelding

Geachte

Bij brief van 7 juni 2018 heeft u de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) gevraagd op grond van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en artikel 57, eerste lid, onder c, AVG te adviseren over het conceptontwerpbesluit wijziging van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren in verband met de herziening van de geweldsmelding (hierna: het conceptwijzigingsbesluit).

Hiermee voldoet de AP dan ook aan uw verzoek.

Achtergrond conceptwijzigingsbesluit

Het conceptwijzigingsbesluit vloeit voort uit het traject integrale stelselherziening geweldsaanwending opsporingsambtenaar dat in 2013 is gestart naar aanleiding van gesignaleerde knelpunten en vraagstukken ten aanzien van de procedures rondom het onderzoek en de afdoening van geweldgebruik door opsporingsambtenaren. Het doel van dit traject is een integrale herijking en herziening van enerzijds relevante wet- en regelgeving en anderzijds (interne) procedures die volgen op het geweldgebruik door opsporingsambtenaren. Het traject bestaat uit de volgende deeltrajecten:

1. een herziening en uniformering van het gehele proces van melden, registreren, beoordelen en terugkoppelen van een geweldsaanwending,
2. een wettelijke regeling ten aanzien van de juridische positie van de opsporingsambtenaar die geweld heeft aangewend, een nieuwe strafbepaling voor vervolging van deze opsporingsambtenaar en een nieuwe rechtvaardigingsgrond wanneer een opsporingsambtenaar als verdachte van een algemeen delict wordt aangemerkt,
3. een actualisatie van de Ambtsinstructie.

Datum
11 september 2018

Ons kenmerk
z2018-17801

Hetgeen onder 2 wordt genoemd is neergelegd in het voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht. De herziening en uniformering van melden, registreren, beoordelen en terugkoppelen van een geweldsaanwending wordt geregeld in het voorliggende conceptwijzigingsbesluit. Voornoemde actualisatie van de overige bepalingen van de Ambtsinstructie vindt plaats in een afzonderlijk besluit.

Inhoud conceptwijzigingsbesluit

Het conceptwijzigingsbesluit bevat een wijziging van een aantal artikelen van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren (hierna: Ambtsinstructie), een daarmee samenhangende wetstechnische wijziging van het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar en een wijziging van het Besluit politiegegevens. De artikelen in de Ambtsinstructie die worden gewijzigd of ingevoegd gaan over de definitie van het aanwenden van geweld en over het melden, het registreren, het beoordelen en het terugkoppelen van het door ambtenaren van politie of andere ambtenaren op wie de Ambtsinstructie van toepassing is, aangewende geweld.

De in het conceptwijzigingsbesluit opgenomen nieuwe systematiek van melden, registreren, beoordelen en terugkoppelen van een geweldsaanwending heeft als doel het uniformeren van zowel het proces als de beoordeling (het interne procesdeel) zelf, alsmede een (betere) maatschappelijke en bestuurlijke verantwoording en het eventuele optreden als de geweldsaanwending daartoe aanleiding geeft. Daarnaast wordt een wijziging doorgevoerd ten aanzien van de reikwijdte van de te melden handelingen (een wijziging van het begrip aanwenden van geweld).

Het nieuwe proces luidt – samengevat – als volgt:

- *Melding van aangewend geweld (artikel 17, eerste en tweede lid);*
- *Geweldsregistratie (artikel 17, derde tot en met vijfde lid);*
- *Kennisgeving aangewend geweld aan het openbaar ministerie (artikel 18);*
- *Beoordeling aangewende geweld (artikel 18a);*
- *Registratie en jaarlijkse publicatie (artikel 19).*

Advies

De geweldsmelding is op dit moment neergelegd in artikel 17 en 19 van het Besluit van 8 april 1994, houdende regels met betrekking tot een nieuwe Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar en de maatregelen waaraan rechtens van hun vrijheid beroofde personen kunnen worden onderworpen¹. De geweldsmelding op zich is derhalve een reeds bestaande verwerking van persoonsgegevens en de herziening en landelijke uniformering van de systematiek is in het conceptwijzigingsbesluit voldoende onderbouwd. Niet zozeer het conceptwijzigingsbesluit, maar de praktische uitwerking geeft de AP aanleiding tot het maken van de volgende opmerking.

---

¹ Het gaat hier om de nu van kracht zijnde regeling. In het conceptwijzigingsbesluit wordt uitgegaan van de tekst van de Ambtsinstructie, zoals deze zal luiden na inwerkingtreding van de Wet van 21 mei 2014 tot wijziging van de Gemeentewet, de Wet wapens en munitie en de Politiewet 2012 (verruiming fouilleerbevoegdheden) (Stb. 2014, 191), de Wet van 8 april 2015 tot wijziging van de Politiewet 2012 (onderzoek in lichaam) (Stb. 2015, 142) en het met beide wetten samenhangende ontwerpbesluit tot wijziging van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren vanwege verruiming van fouilleerbevoegdheden.

Datum
11 september 2018

Ons kenmerk
z2018-17801

Registratie van de geweldsmelding in de Basisvoorziening handhaving (BVH)

Ten aanzien van het conceptwijzigingsbesluit is een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (hierna: GEB) uitgevoerd. Blijkens deze GEB is het verwerkingsdoel van het geweldsmeldingsproces: *“Het melden, registreren, beoordelen en terugkoppelen strekt ertoe om op een gedegen wijze maatschappelijk en bestuurlijk verantwoording af te leggen over het wettelijk toegekende geweldsmonopolie, om in bredere kring lering te kunnen trekken van aangewend geweld en om het handelen van een individuele ambtenaar te beoordelen”*.²

Verder wordt in de nota van toelichting aangegeven dat:

“Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds de hierboven beschreven meldingsplicht en de beoordeling die daarop mogelijk volgt en anderzijds het eventuele (strafrechtelijk) onderzoek door of namens het openbaar ministerie naar het door de opsporingsambtenaar aangewende geweld. De meldingsplicht is een uitvloeisel van de bevoegdheid van de overheid om onder omstandigheden jegens een burger geweld aan te wenden. Tegenover die bevoegdheid staat de plicht om verantwoording af te leggen over de reden waarom en de wijze waarop geweld is toegepast. De meldingsplicht draagt bij aan de legitimiteit van de bevoegdheid om geweld te mogen aanwenden. De meldingsplicht bestaat in alle gevallen van geweldgebruik en staat los van de vraag of sprake is van een strafbaar feit.

*Het openbaar ministerie moet evenwel kunnen onderzoeken of de ambtenaar rechtmatig heeft gehandeld en – als dit niet het geval was – of eventueel strafrechtelijke vervolging op zijn plaats is. (...) Vanwege de meldingsplicht verkregen informatie – schriftelijk, mondeling of vastgelegd in een geweldsregistratieformulier – kan niet als bewijs dienen in een eventuele strafzaak tegen de betrokken ambtenaar. Immers, de op grond van de meldingsplicht verkregen informatie van de ambtenaar over het aangewende geweld kan in de regel niet worden aangemerkt als een (volledig) in vrijheid afgelegde verklaring, met inachtneming van artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering. (...) De in de Ambtsinstructie opgenomen meldingsplicht leidt ertoe dat ten aanzien van een ambtenaar die in weerwil van de meldingsplicht de geweldsaanwending niet of slechts ten dele meldt, de mogelijkheid van een functioneringstraject of disciplinair traject openstaat.”*³

Nu de geweldsmelding niet tot doel heeft de voorkoming, het onderzoek, de opsporing of de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid (artikel 2, eerste lid van de Richtlijn), valt onderhavige verwerking van persoonsgegevens onder de reikwijdte van de AVG.

De AP constateert echter dat de registratie van de geweldsmelding blijkens de GEB⁴ plaatsvindt in de BVH, het systeem, waarin alle in het kader van de uitvoering van de dagelijkse politietaak (lees Richtlijntaken) verwerkte persoonsgegevens en andere gegevens worden geregistreerd. De geweldsmelding wordt door registratie in de BVH een politiegegeven, zoals bedoeld in de Wet politiegegevens, terwijl, zoals hiervoor is vastgesteld de geweldsmelding onder het toepassingsbereik van de AVG valt.

De AP realiseert zich dat in de BVH ten aanzien van de gegevens over het geweldsincident kenbaar moet zijn dat er een geweldsmelding heeft plaatsgevonden. Hiervoor is het echter niet noodzakelijk om de inhoud van de geweldsmelding zelf in de BVH op te nemen.

² Nota van toelichting, pagina 23;

³ Nota van toelichting, pagina 12 en 13;

⁴ Nota van toelichting, pagina 23;

Datum

11 september 2018

Ons kenmerk

z2018-17801

De AP adviseert om de geweldsmelding zelf niet in de BVH vast te leggen, maar vastlegging in de BVH te beperken tot de kenbaarheid van het feit dat er een geweldsmelding heeft plaatsgevonden.

Dictum

De AP adviseert u aan het vorenstaande op passende wijze aandacht te schenken.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Autoriteit persoonsgegevens,